

STRATEGIA ROZWOJU

Powiatu Bartoszyckiego

NA LATA 2022-2030

BARTOSZYCE, 2022

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030

Strategia powstała w ramach pracy zespołu, w składzie:

mgr Ewelina Mrozek – koordynator

mgr Nina Łapeta

mgr Agata Kurzawa

mgr Ewelina Lapczyk

Koordinacja: Wydział Pozyskiwania Środków Zewnętrznych, Promocji i Strategii
Starostwa Powiatowego w Bartoszczach.

Spis treści

I. JAK POWSTAŁA STRATEGIA?	5
II. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	8
III. MISJA I WIZJA.....	17
Misja.....	17
Wizja.....	18
IV.CELE I KIERUNKI ROZWOJU POWIATU BARTOSZYCKIEGO	21
Cel I. Powiat zorientowany na mieszkańca.....	24
Cel II. Powiat zorientowany na turystykę i gospodarkę.....	26
Cel III. Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń	29
V. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI.....	31
VI.NAWIĄZANIE DO NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH – KRAJOWYCH ORAZ REGIONALNYCH	33
Poziom krajowy.....	34
Poziom regionalny	39
VII. SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA.....	44
System wdrażania.....	44
Źródła finansowania	45
VIII. MONITORING I EWALUACJA.....	47
Monitoring	47
Ewaluacja	51
IX.SPIS RYCIN I TABEL.....	54

JAK POWSTAŁA STRATEGIA DLA POWIATU BARTOSZYCKIEGO?

I. JAK POWSTAŁA STRATEGIA?

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 jest dokumentem określającym kierunki polityki rozwojowej powiatu we wszystkich obszarach jego życia na wiele kolejnych lat. Jedną z jej głównych funkcji jest ujęcie zbiorowego myślenia o przyszłości. Bardzo ważne jest więc duże zaangażowanie wszystkich interesariuszy w opracowanie dokumentu.

Niniejsza strategia ma na celu spełnienie potrzeb nie tylko jednej, ale wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu oraz podkreśla fundamentalne znaczenie ścisłej współpracy wszystkich jednostek samorządów terytorialnych oraz pozostałych interesariuszy. Strategia sporządzona została dla okresu 2022-2030, jednak wiele elementów oddziaływać będzie w dłuższej perspektywie, wykraczającej poza ramy czasowe dokumentu.

Zbudowanie strategii jest zadaniem wyjątkowo skomplikowanym, multidyscyplinarnym oraz wymagającym zaawansowanych analiz i aktywnej współpracy środowisk i instytucji funkcjonujących w powiecie. Strategia zawiera konkluzje określone na podstawie przeprowadzonych badań społecznych oraz spotkań warsztatowo-konsultacyjnych, dotyczących identyfikacji potencjalnych szans rozwojowych, barier oraz rekomendacji w zakresie kierunków rozwoju.

Niniejszy dokument określa plany rozwojowe w kontekście najbliższych ośmiu lat. Przez okres obowiązywania wyznacza on kierunek działań zarówno dla władz, jak i innych podmiotów i mieszkańców. Ponadto jego rolą jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych w celu realizacji określonych inwestycji.

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022 – 2030 to efekt wspólnej pracy mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych, instytucji społecznych, reprezentantów różnego typu środowisk funkcjonujących w powiecie oraz przedstawicieli samorządu.

Rysunek 1. Formuła prac nad strategią oraz harmonogram działań.

Źródło: Opracowanie własne.

WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

DLA POWIATU BARTOSZYCKIEGO

II. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

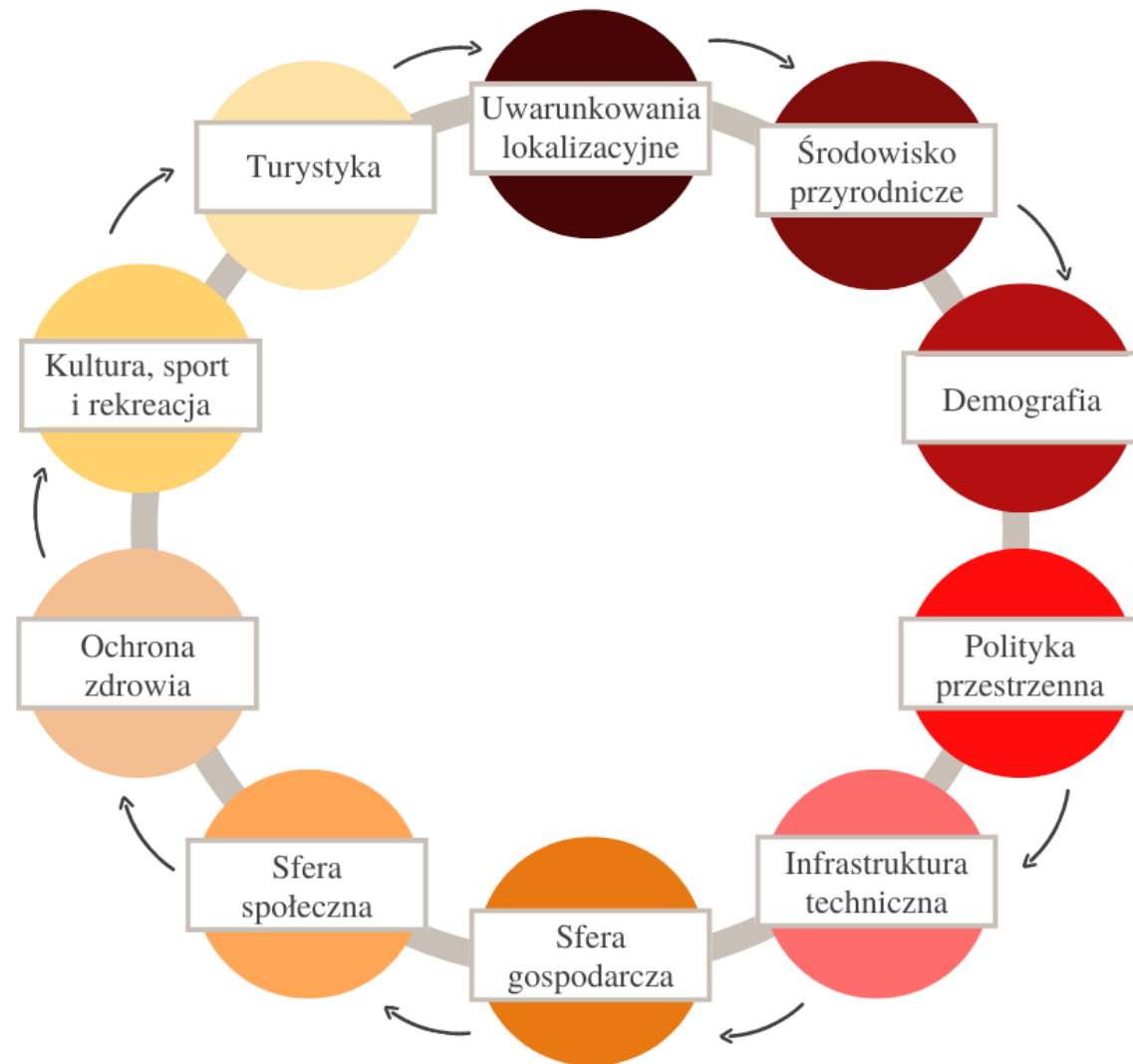
Diagnoza uwarunkowań społeczno – gospodarczych, przestrzennych oraz środowiskowych, będąca podstawą do stworzenia niniejszych wniosków, opracowana została na podstawie zebranych danych statystycznych, danych przestrzennych oraz przeprowadzonych badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Grupę porównawczą dla stworzonej diagnozy stanowiło 7 powiatów, które wraz z powiatem bartoszyckim zaliczane są do podregionu olsztyńskiego w klasyfikacji jednostek NUTS 3: kętrzyński, lidzbarski, olsztyński, mrągowski, szczycieński, nidzicki oraz miasto na prawach powiatu – Olsztyn. Powiaty te posiadają podobne uwarunkowania względem rozwoju lokalnego, zlokalizowane w obszarze makroregionu północnego.

Diagnoza strategiczna opracowana została w ujęciu dynamicznym, co oznacza, iż uwzględniono spojrzenie na zjawiska i fakty z perspektywy czasu, co umożliwiło uchwycenie pewnych znaczących tendencji. Wybór takiego podejścia pozwolił na określenie spodziewanych rezultatów w przyszłości.

Informacje, dane jakościowe, ilościowe oraz przestrzenne powiatu bartoszyckiego w ujęciu całościowym przedstawione zostały w sporządzonej diagnozie strategicznej stworzonej na potrzeby danego dokumentu.

Wyłonione wnioski tworzą podstawę do opracowania części operacyjnej strategii rozwoju, przez co podzielone zostały na poszczególne obszary.

Rysunek 2. Aspekty funkcjonowania powiatu bartoszyckiego - wnioski z diagnozy strategicznej.

Źródło: Opracowanie własne.

UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE

Powiat bartoszycki położony jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. W jego skład wchodzi 6 gmin. Powiat znajduje się przy granicy polsko-rosyjskiej z Obwodem Kaliningradzkim. Przez jego teren przebiegają dwie ważne drogi krajowe: nr 51 oraz nr 57. Droga nr 51 łączy powiat bartoszycki z granicą państwa oraz ze stolicą województwa – Olsztynem, natomiast droga nr 57 łączy się z drogą krajową nr 61 w okolicach Pułtusza, tym samym zapewniając połączenie z centralną częścią Polski. Ponadto, sieć drogową uzupełnia 5 dróg wojewódzkich o numerach: 511, 512, 513, 592 oraz 594. Transport kolejowy pozostaje w powiecie niewykorzystany, szczególnie w obszarze przewozów pasażerskich. Gminy wiejskie wchodzące w skład powiatu należą do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w województwie warmińsko-mazurskim.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Obecnie, ze względu na brak uciążliwego przemysłu, w powiecie bartoszyckim odnotowuje się dobrą jakość powietrza. Sieć hydrograficzna w powiecie jest dobrze rozwinięta, główną rzeką jest Łyna będąca najdłuższą rzeką województwa warmińsko-mazurskiego. Dolina rzeki Łyny stanowi obszar zagrożenia powodziowego i osuwiskowego. Stan wielu JCWP w powiecie jest zły, zagrożony ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Powiat bartoszycki stanowi niezwykle atrakcyjny pod względem przyrodniczo-krajobrazowym teren z rozległymi obszarami lasów, zróżnicowanym ukształtowaniem powierzchni oraz zbiornikami wodnymi. Aspektem wyróżniającym powiat jest duża ilość obszarów cennych przyrodniczo. Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem w powiecie wynosi 18,9%. Do najważniejszych form ochrony przyrody na terenie powiatu należą: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu i obszary Natura 2000.

DEMOGRAFIA

Sytuacja demograficzna w powiecie bartoszyckim plasuje się na niekorzystnym poziomie, gdyż od lat wskaźniki dotyczące migracji ludności i przyrostu naturalnego przyjmują wartości ujemne. Faktem, na który należy zwrócić uwagę jest sukcesywny spadek przyrostu naturalnego odnotowany na poziomie krajowym, stanowiący konsekwencję wystąpienia ogólnoświatowej Pandemii COVID-19.

Z prognoz demograficznych wynika, że powiat w kolejnych latach zmagać się będzie z dużym spadkiem liczby ludności poszczególnych gmin – powyżej 10% we wszystkich gminach z wyjątkiem gminy wiejskiej Bartoszyce, gdzie przewiduje się spadek na poziomie <5%. Podobne zjawisko dotknie około 80% gmin z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego.

Jednym z najpoważniejszych problemów ekonomiczno-społecznych w powiecie jest bezrobocie. Mimo, że w ostatnich latach liczba bezrobotnych wykazywała tendencje spadkowe – w 2020 roku udział liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 9,7%, wciąż stanowi on relatywnie wysoki odsetek względem grupy porównawczej.

POLITYKA PRZESTRZENNA

System planowania przestrzennego w Polsce odbywa się zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa ta nie przewiduje istotnych kompetencji dla powiatu, do jego zadań należy prowadzenie analiz i studiów odnoszących się do jego obszaru, które mają charakter wyłącznie informacyjny. Na poziomie gminnym planowanie przestrzenne opiera się na dwóch podstawowych instrumentach tj. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na terenach nieobjętymi planami miejscowymi inwestycje

ograniczone są wymogami zawartymi w decyzjach o warunkach zabudowy. Stopień pokrycia gmin powiatu bartoszyckiego MPZP w 2020 roku wynosił 1,7%, co oznacza, że jest on niepokojąco niski. Stanowi to barierę dla kompleksowego kształtowania przestrzeni w powiecie.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie powiatu, ponad 95% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci wodociągowej, co stanowi pozytywny aspekt funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej względem grupy porównawczej. Jednakże, w powiecie nadal odnotowuje się problem niewystarczającej długości jak i jakości sieci wodno-kanalizacyjnej. Według danych szacunkowych, jedynie 49,3% ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej.

SFERA GOSPODARCZA

Rolnictwo odgrywa kluczową rolę w funkcjonowaniu powiatu bartoszyckiego. W strukturze użytkowej grunty rolne stanowią około 73,5% ogółu powierzchni. Duży udział użytków zielonych sprzyja hodowli bydła, a liczne stawy są wykorzystywane do hodowli ryb.

W obszarze prowadzenia działalności gospodarczej wśród mieszkańców, wyróżnia się takie dziedziny jak handel, budownictwo oraz działalność związaną z przetwórstwem. Zarówno władze lokalne, jak i sami przedsiębiorcy zauważają daleko idące problemy związane z brakiem wykwalifikowanych pracowników czy niewystarczającą jakością działań promujących lokalną gospodarkę. W opinii mieszkańców niskie są możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego w powiecie, co może być spowodowane wykształceniem nieadekwatnym do potrzeb rynku pracy.

SFERA SPOŁECZNA

Na przestrzeni lat, odnotowuje się nieznaczny wzrost liczby przestępstw na terenie powiatu. Niemniej jednak, mimo tendencji wzrostowej, liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w powiecie bartoszyckim jest zdecydowanie niższa niż w przypadku średniej dla województwa i grupy porównawczej.

W aspekcie dotyczącym bezpieczeństwa dużą rolę odgrywa obecność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, których w powiecie jest 24. W latach 2018 – 2020 wzrosła liczba zdarzeń, w których konieczna była interwencja straży pożarnej. Zdecydowaną większość incydentów stanowiły zagrożenia miejscowe, na które składają się głównie wypadki drogowe. Ich liczba w badanym przedziale czasowym znacznie wzrosła – w 2020 roku stanowiły ponad 75% wszystkich zdarzeń. Z kolei liczba pożarów wyraźnie spadła, w 2020 roku było ich 177.

Poziom edukacji w powiecie jest na niskim poziomie, uczniowie uzyskują niższe wyniki z egzaminów niż odnotowane w przypadku średniej dla województwa. Ponadto, wyniki uzyskiwane w województwie warmińsko-mazurskim należą do jednych z najniższych w kraju. Co więcej, zauważa się brak wystarczającej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej wokół placówek oświatowych oraz potrzebę zagospodarowania miejsc do spędzania czasu wolnego dla młodzieży.

OCHRONA ZDROWIA

Najważniejszym podmiotem w zakresie ochrony zdrowia w powiecie bartoszyckim jest Powiatowy Szpital im. Jana Pawła II w Bartoszczach. Istotnym problemem w powiecie jest brak wystarczającej liczby lekarzy – ich liczba w analizowanym przedziale czasu, spadła z 27 do 24 lekarzy na 10 000 ludności.

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie powiatu zapewniają przychodnie, z których połowa znajduje się w mieście Bartoszyce. W pozostałych gminach ich liczba waha się od 2 do 4 jednostek.

Można również dostrzec, iż na obszarze powiatu mieszkańcy mają ograniczony dostęp do punktów aptecznych, zwłaszcza na terenie gminy wiejskiej Bartoszyce oraz Górowo Iławeckie, gdzie nie ma tego typu obiektów.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Powiat bartoszycki stanowi miejsce rozwoju wielokulturowości, co oznacza, iż posiada bogate dziedzictwo kulturowe. Przyczyniło się do tego położenie na terenach, które na przestrzeni wieków przynależały do różnych narodowości. Śladem, jaki po sobie pozostawiły, są znaczne walory architektoniczne i urbanistyczne. Do najważniejszych zabytków zalicza się: układ urbanistyczny Starego Miasta w Bartoszycach, bramę lidzbarską oraz ratusz gotycko – eklektyczny w Górowie Iławeckim.

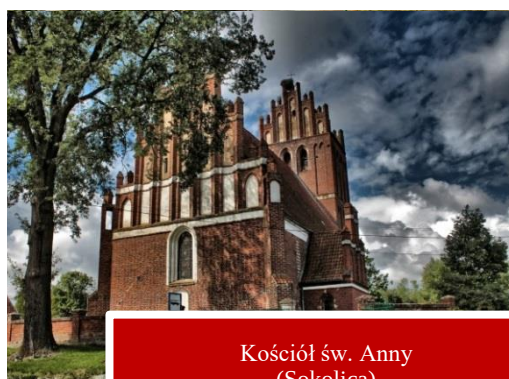
Kolejnym obiektem, mającym istotne znaczenie z punktu widzenia dostępu do obiektów rekreacyjnych w powiecie, jest Centrum Aktywizacji Sportowo-Rekreacyjnej w Bartoszycach. W jego skład wchodzi m.in. skatepark, korty do tenisa, ścieżka rowerowo-rolkowa, siłownia zewnętrzna oraz plac zabawowo-rekreacyjny.

TURYSTYKA

Jedną z głównych atrakcji turystycznych powiatu bartoszyckiego są spływy kajakowe najdłuższą rzeką Warmii i Mazur – Łyną. Jest to rzeka o bardzo urozmaiconym przebiegu – od spokojnej i łagodnej rzeki nizinnej do rzeki o typowo górskim charakterze. Pokonanie całej rzeki zajmuje średnio od 6 do 8 dni. Szlak ten jest stosunkowo łatwy i bezpieczny, odpowiedni zarówno dla początkujących kajakarzy, rodzin z dziećmi jak i grup szkolnych.

Rysunek 3. Najważniejsze atrakcje powiatu bartoszyckiego.

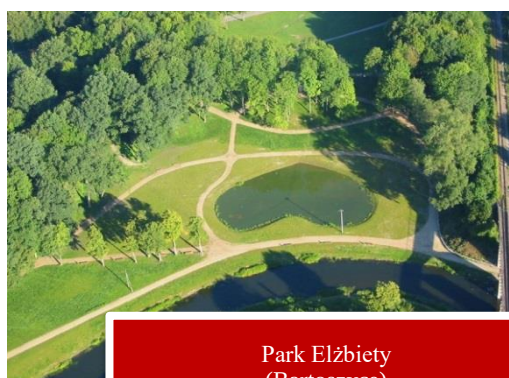
Źródło: <https://mojemazury.pl/>

Kościół św. Anny
(Sokolica)

Źródło: <https://leksykonykultury.ceik.eu>

Kościół św. Brunona
(Bartoszyce)

Źródło: <https://bartoszyce.pl/>

Park Elżbiety
(Bartoszyce)

Źródło: <https://www.bisztynek.pl/>

Kościół farny pw. św. Macieja Apostoła
i Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa
(Bisztynek)

Źródło: <https://magazynswiat.pl/>

Zespół pałacowy
(Galiny)

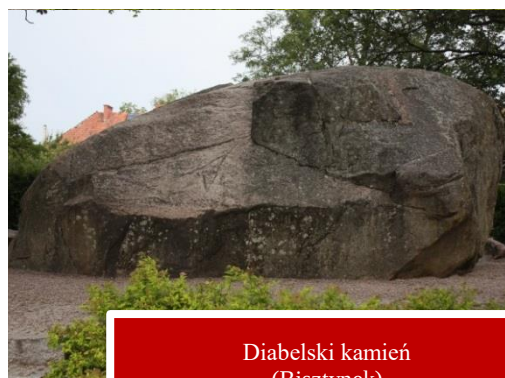
Źródło: <https://bartoszyce.pl>

Brama Lidzbarska
(Bartoszyce)

Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org/>

Ratusz
(Górowo Iławeckie)

Źródło: <https://pl.vikivoyage.org/>

Diabelski kamień
(Bisztynek)

MISJA I WIZJA

POWIATU BARTOSZYCKIEGO

III. MISJA I WIZJA

MISJA

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego powstała w związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi i potrzebą dalszego planowania rozwoju strategicznego. Misją dokumentu jest zhierarchizowanie oraz skonkretyzowanie działań samorządu terytorialnego na rzecz kształtowania zrównoważonego rozwoju w powiecie.

Strategia ma na celu zwiększenie jakości oraz poziomu życia społeczności lokalnej oraz odpowiadanie na potrzeby mieszkańców, we współpracy z jednostkami organizacyjnymi oraz pomocniczymi powiatu.

W związku z powstaniem tak ważnego dokumentu strategicznego, powiat uzyska uzasadnienie celowości ubiegania się o zewnętrzne środki pomocowe w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, środków krajowych oraz z funduszy unijnych.

W związku z powyższym misją powiatu bartoszyckiego jest:

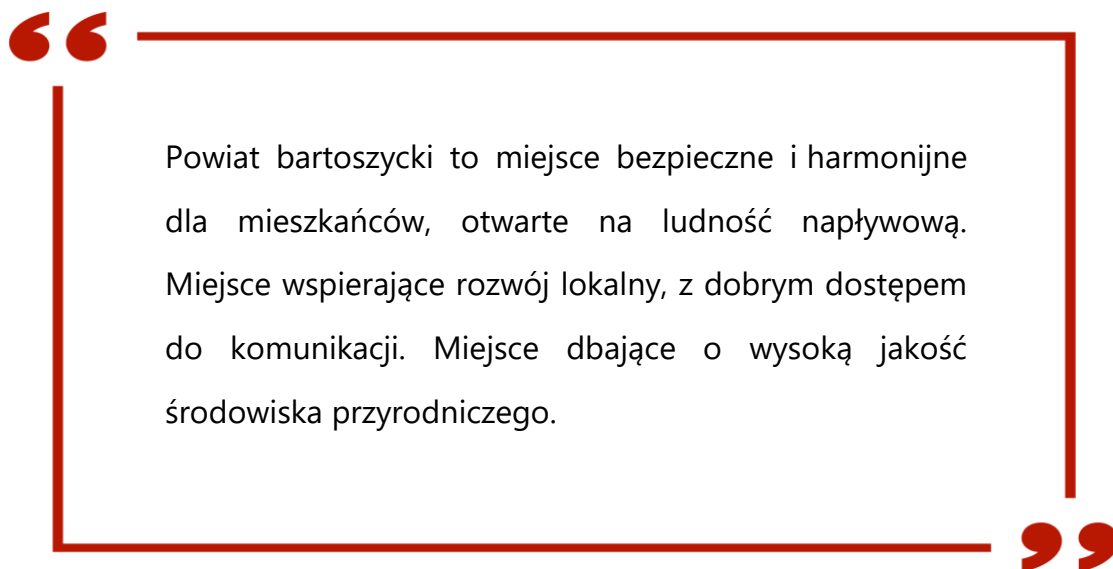

Wykorzystywanie istniejących uwarunkowań, niwelowanie barier oraz dbanie o poprawę poziomu i jakości życia we współpracy z mieszkańcami, co prowadzić ma do zrównoważonego rozwoju.

WIZJA

Wizja rozwoju stanowi pożądany stan powiatu w perspektywie długookresowej, do którego dążyć będzie zarówno lokalna społeczność, jak i władze samorządowe. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Uzasadnienie wyboru wizji:

Miejsce bezpieczne i harmonijne dla mieszkańców – oznacza, iż wszyscy mieszkańcy, zarówno najmłodszy, dorośli oraz seniorzy, mogą w powiecie bartoszyckim odnaleźć warunki, które spełniają ich oczekiwania,

Miejsce otwarte na ludność napływową – oznacza, iż zapewnia swoim mieszkańcom dostęp do atrakcyjnie zagospodarowanych przestrzeni, wysokiej jakości mieszkalnictwa oraz infrastruktury komunalnej, które pomagają w podjęciu decyzji o przeprowadzce z innych regionów kraju,

Miejsce wspierające rozwój lokalny – oznacza, iż udziela wsparcia dla wszelkich inicjatyw mieszkańców, kreuje wysoki kapitał ludzki i intelektualny, tworzy mechanizmy wspierające przedsiębiorczość, kształtując w ten sposób ośrodek konkurencyjny względem regionu,

Miejsce z dobrym dostępem do komunikacji – oznacza, iż zarówno turyści jak i lokalna społeczność mogą komfortowo i bez przeszkód dotrzeć w każdy wyznaczony przez siebie obszar na terenie powiatu, oraz do większych ośrodków w jego bezpośrednim sąsiedztwie,

Miejsce dbające o wysoką jakość środowiska przyrodniczego, czyli miejsce funkcjonujące w zgodzie z naturą, zapobiegające degradacji środowiska, dbające o niskoemisyjność oraz odnawialne źródła energii.

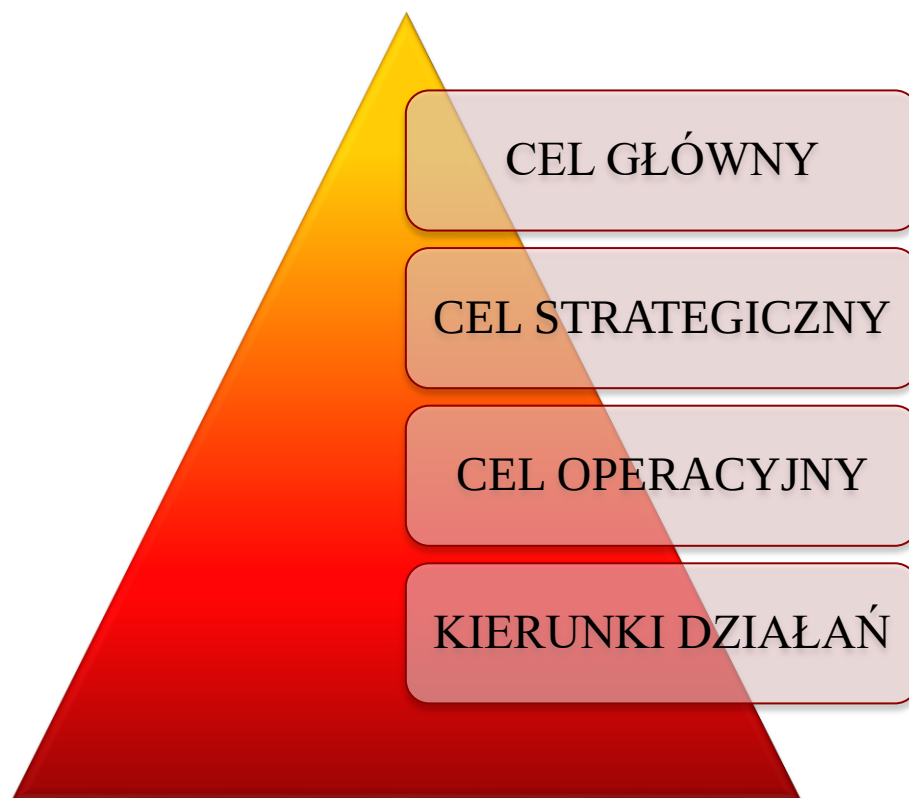
CELE I KIERUNKI ROZWOJU POWIATU BARTOSZYCKIEGO

IV. CELE I KIERUNKI ROZWOJU POWIATU BARTOSZYCKIEGO

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022 – 2030 wyznacza cele i kierunki działań prowadzących do realizacji określonej wizji na czterech poziomach:

Rysunek 4. Hierarchia celów

Źródło: Opracowanie własne.

Celem głównym jest **wzrost konkurencyjności powiatu na tle regionu przy jednoczesnym zachowaniu szeroko pojętej współpracy terytorialnej poprzez ciągły rozwój gospodarczy, społeczny, przestrzenny oraz środowiskowy**. Na podstawie tego celu wyodrębniono poszczególne cele strategiczne.

Aby planowanie strategiczne przeprowadzone być mogło w sposób kompleksowy, cele strategiczne utożsamiono z poszczególnymi celami operacyjnymi, a następnie kierunkami działań, zwanymi także zadaniami. Ukazanie skali planowanych zadań, obrazują oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz odpowiednio nadane im wskaźniki.

Cele długookresowe (strategiczne)

Są elementem Strategii Rozwoju, służą usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie obowiązywania danego dokumentu, jak i przez cały okres jego zasadności. Aby wdrażanie strategii było efektywniejsze, a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery dotyczące danych kierunków rozwoju (np. cele w obszarze: gospodarki, turystyki, środowiska, przestrzeni).

Cele średniookresowe (operacyjne)

Są wyznaczane na niższym szczeblu, służą określeniu, jakie główne działania należy podjąć w obszarze planowanych celów strategicznych.

Cele krótkookresowe (zadania)

Są wyznacznikiem inwestycji jakie gmina powinna podjąć w trakcie trwania strategii.

Tabela 1. Struktura oraz hierarchia celów w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego.

Cel główny		
Wzrost konkurencyjności powiatu na tle regionu, przy jednoczesnym zachowaniu szeroko pojętej współpracy terytorialnej, poprzez rozwój gospodarczy, społeczny, przestrzenny oraz środowiskowy		
Cele strategiczne		
Cel 1. Powiat zorientowany na mieszkańca	Cel 2. Powiat zorientowany na turystykę i gospodarkę	Cel 3. Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń
Cele operacyjne		
1. 1. Powiat świadczący wysokiej jakości usługi społeczne 1. 2. Powiat o wysokim dostępie do turystyki i rekreacji 1. 3. Powiat o wysokiej jakości bezpieczeństwa publicznego 1. 4. Powiat o wysokim kapitale społecznym	2. 1. Powiat ukierunkowany na wysoki poziom marketingu terytorialnego 2. 2. Powiat o atrakcyjnych przestrzeniach turystycznych 2. 3. Powiat o wysokim potencjale dla rozwoju przedsiębiorczości 2. 4. Powiat wspierający działalność rolniczą	3. 1. Powiat dbający o zasoby środowiska przyrodniczego 3. 2. Powiat o wysokiej jakości infrastruktury technicznej 3. 3. Powiat z doskonałą dostępnością komunikacyjną

Źródło: Opracowanie własne.

CEL I. POWIAT ZORIENTOWANY NA MIESZKAŃCA

Kierunki działań wyznaczone w celu pierwszym stanowią odpowiedź na zidentyfikowane kluczowe problemy na obszarze powiatu. Podstawą rozwoju danego obszaru będzie przede wszystkim działalność powiatu w takich sferach jak: ochrona zdrowia – poprzez dostosowanie jakości świadczonych usług zdrowotnych do potrzeb społeczności lokalnej, pomoc społeczna – poprzez systematyczne wsparcie osób dotkniętych ciężką sytuacją życiową, rozumienie potrzeb oraz wzmacnianie pomocy osobom z niepełnosprawnościami oraz seniorom, spędzanie czasu wolnego – poprzez zwiększanie dostępu do kultury i rekreacji, rozwijanie pasji oraz zainteresowań społeczności lokalnej, bezpieczeństwo – poprzez systematyczne zwiększanie bezpieczeństwa w powiecie, aktywność obywatelska – poprzez wzmacnianie więzi społecznych oraz zwiększanie zainteresowania mieszkańców podejmowaniem ważnych dla rozwoju powiatu decyzji, przy współpracy z organizacjami NGO.

Tabela 2. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości życia mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY 1. POWIAT ZORIENTOWANY NA MIESZKAŃCA	Cel operacyjny	Kierunki działań w zakresie celu operacyjnego
	1. 1. Powiat świadczący wysokiej jakości usługi społeczne	1. 1. 1. Stworzenie przestrzeni do funkcjonowania Centrum Aktywności Społecznej dla mieszkańców powiatu.
		1. 1. 2. Poszerzenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności psychiatrycznej, w tym modernizacja istniejących placówek medycznych oraz organizacja cyklicznych spotkań ze specjalistami spoza terenu powiatu.
		1. 1. 3. Wzrost znaczenia usług świadczonych elektronicznie.
		1. 1. 4. Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej w szkołach, rozwijającej aktywny tryb życia.
		1. 1. 5. Systematyczna dbałość o zasady bezpieczeństwa sanitarnego w miejscach użyteczności publicznej.

		1. 1. 6. Rozszerzenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie działań profilaktycznych oraz aktywizujących społeczność lokalną w celu ograniczenia marginalizacji społecznej.
	1. 2. Powiat o wysokim dostępie do turystyki i rekreacji	1. 2. 1. Dostosowanie oferty rekreacyjnej do potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów.
		1. 2. 2. Stymulowanie i wspieranie lokalnej kultury oraz dziedzictwa kulturowego poszczególnych gmin.
		1. 2. 3. Promowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa niematerialnego (tradycje, zwyczaje itp.).
		1. 2. 4. Propagowanie zasobów dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców.
		1. 2. 5. Rozbudowa sieci sportowo-rekreacyjnej, z uwzględnieniem placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu oraz miejsc wypoczynku dla młodzieży przy jednostkach organizacyjnych i oświatowych powiatu.
		1. 2. 6. Współpraca z obszarem NGO's w zakresie spędzania czasu wolnego poprzez realizację wspólnych działań oraz w zakresie wsparcia finansowego.
	1. 3. Powiat o wysokiej jakości bezpieczeństwa publicznego	1. 3. 1. Eliminacja barier architektonicznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w obszarze przestrzeni publicznych.
		1. 3. 2. Prowadzenie systematycznych zajęć profilaktycznych w aspekcie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w placówkach oświatowych.
		1. 3. 3. Wsparcie jednostek odpowiadających za bezpieczeństwo publiczne w powiecie.
		1. 3. 4. Zorganizowanie systemu regulującego stosunki wodne oraz zabezpieczającego przed powodzią, w tym na rzece Łynie.
		1. 3. 5. Włączanie służb mundurowych w pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez organizację spotkań, prelekcji, konsultacji społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego.
		1. 3. 6. Budowa stacji wodnej na Łynie do slipowania łodzi dla Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej i kajaków w celach turystycznych.

1. 4. Powiat o wysokim kapitale społecznym	1. 4. 1. Zwiększenie roli partycypacji społecznej.
	1. 4. 2. Systematyczna modernizacja oraz doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt niezbędny do podnoszenia jakości edukacji.
	1. 4. 3. Organizacja spotkań/kursów z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia zawodowego oraz zatrudnienia na terenie powiatu.
	1. 4. 4. Intensyfikowanie poczucia tożsamości i więzi społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym.
	1. 4. 5. Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, w tym zapewnianie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym powiatu.
	1. 4. 6. Aktywna promocja wolontariatu i innych dobrych praktyk w działalności społecznej, w szczególności we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
	1. 4. 7. Wspieranie i zwiększanie oferty uczenia się dla osób dorosłych.

Źródło: Opracowanie własne.

CEL II. POWIAT ZORIENTOWANY NA TURYSTYKĘ I GOSPODARKE

Obszar powiatu bartoszyckiego wyróżnia się znacznymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, co determinuje jego potencjał rozwojowy. Działania w zakresie realizacji niniejszego celu strategicznego dotyczą szczególnie podwyższenia jakości świadczonych usług turystycznych, działań promocyjnych oraz wzmocnienia oferty kulturowej. Warto zaznaczyć, iż rozwój infrastruktury turystycznej nie będzie służył tylko turystom, lecz również ludności miejscowej, zaspokajając tym samym ich potrzeby oraz stworzy warunki do integracji społecznej. Na rozwój gospodarczy powiatu priorytetowy wpływ ma obecność dostępnych terenów inwestycyjnych, które stwarzają szansę na lokowanie coraz większej ilości działalności gospodarczych,

tworząc tym samym nowe miejsca pracy. Wśród innych działań wyróżnić można także działania mające na celu zachęcenie społeczności do zakładania podmiotów gospodarczych poprzez prostszy system podatkowy oraz rozwój usług doradczych. Ponadto władze samorządowe powinny podejmować działania w zakresie określenia przeznaczenia sposobu użytkowania danych obszarów. Powiat bartoszycki posiada predyspozycje co do rozwoju nowoczesnego i zarazem ekologicznego rolnictwa, przy zachowaniu ochrony środowiska przyrodniczego i zapewnieniu źródeł utrzymania rolników. W celu poprawy efektywności i wydajności gospodarstw rolnych oraz minimalizowania kosztów pracy, kluczowe wydaje się być stosowanie nowoczesnych maszyn, urządzeń oraz systemów. Dzięki zastosowanym technikom oczekuje się wzrostu konkurencyjności gospodarstw oraz osiągnięcie satysfakcjonujących efektów. W danym obszarze istotne jest więc podnoszenie kompetencji, wiedzy i zakresu umiejętności rolników poprzez rozwój form doradztwa rolniczego na obszarze powiatu.

Tabela 3. Kierunki działań zorientowane na rozwój turystyki.

CEL STRATEGICZNY 2. POWIAT ZORIENTOWANY NA TURYSTYKĘ I GOSPODARKĘ	Cel operacyjny	Kierunki działań w zakresie celu operacyjnego
	2. 1. Powiat ukierunkowany na wysoki poziom marketingu terytorialnego	2. 1. 1. Współpraca jednostek samorządów terytorialnych w ramach wspólnych działań nastawionych na promocję walorów przyrodniczych i kulturowych.
		2. 1. 2. Wykorzystanie nowoczesnych technologii do promocji powiatu.
		2. 1. 3. Systematyczne informowanie o najnowszych realizacjach w zakresie rozwoju przestrzeni turystycznych, w szczególności z wykorzystaniem mediów społecznościowych.
		2. 1. 4. Współpraca z JST w obszarze organizacji wydarzeń kulturalnych, związanych z dziedzictwem kulturowym powiatu, zachęcających turystów do udziału w życiu lokalnej społeczności.

	2. 2. Powiat o atrakcyjnych przestrzeniach turystycznych	2. 2. 1. Modernizacja oraz budowa infrastruktury sportowej wraz z zagospodarowaniem nadbrzeży zbiorników wodnych, w tym budowa stanic wodnych dla kajaków.
		2. 2. 2. Zwiększenie długości ścieżek pieszych oraz rowerowych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej (ławki, altany itp.).
		2. 2. 3. Stymulowanie i promowanie działalności gospodarczej o znaczeniu turystycznym, w tym przede wszystkim bazy noclegowej i gastronomicznej.
		2. 2. 4. Wsparcie dla rozwoju usług agroturystycznych.
	2. 3. Powiat o wysokim potencjale dla rozwoju przedsiębiorczości	2. 3. 1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw poprzez promocję ich usług.
		2. 3. 2. Udostępnienie informacji przez media społecznościowe na temat dostępnych ofert pracy na terenie powiatu.
		2. 3. 3. Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi.
		2. 3. 4. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu promocji szkoleń, staży, kursów dla mieszkańców powiatu.
		2. 3. 5. Organizacja targów pracy CITTASLOW w powiecie.
	2. 4. Powiat wspierający działalność rolniczą	2. 4. 1. Wsparcie i promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego.
		2. 4. 2. Promocja i wdrażanie nowoczesnych technologii opartych na produkcji rolniczej.

Źródło: Opracowanie własne.

CEL III. POWIAT ZORIENTOWANY NA ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Dany cel zakłada ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na degradację środowiska przyrodniczego, z wykorzystaniem wszystkich dostępnych metod na poziomie powiatu, które dbać będą o adaptację do zmian klimatycznych oraz zapobieganie pogłębianiu się zjawiska zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Odpowiednim narzędziem będzie m.in. systematyczne zwiększanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, a także edukacja społeczności lokalnej w zakresie działań proekologicznych. Cel zakłada także systematyczną poprawę jakości infrastruktury technicznej oraz udoskonalanie rozwiązań z zakresu jakości transportu publicznego.

Tabela 4. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości środowiska i przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY 3. POWIAT ZORIENTOWANY NA ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Cel operacyjny	Kierunki działań w zakresie celu operacyjnego
	3. 1. Powiat dbający o zasoby środowiska przyrodniczego	3. 1. 1. Edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych.
		3. 1. 2. Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych dotyczących ekologii.
		3. 1. 3. Promowanie rozwoju zielonej infrastruktury.
		3. 1. 4. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.
	3. 2. Powiat o wysokiej jakości infrastruktury technicznej	3. 2. 1. Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków.
		3. 2. 2. Wspieranie rozwoju sieci internetowej.
	3. 3. Powiat z doskonałą dostępnością komunikacyjną	3. 3. 1. Budowa i modernizacja dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
		3. 3. 2. Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy.
		3. 3. 3. Wzrost potencjału transportu kolejowego i autobusowego w zakresie transportu publicznego.
		3. 3. 4. Zwiększenie częstotliwości połączeń komunikacyjnych w celu poprawy dostępności, w tym z ośrodkiem centralnym.

Źródło: Opracowanie własne.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

W POWIECIE BARTOSZYCKIM

V. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Gminy wchodzące w skład powiatu bartoszyckiego znalazły się w trzech różnych obszarach strategicznej interwencji wyodrębnionych na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego, takich jak:

- ⇒ **OSI Miasta CITTASLOW:** Bartoszyce, Górowo Iławeckie, Sępól i Bisztynek.
- ⇒ **OSI Miasta tracące funkcje społeczno gospodarcze:** Bartoszyce,
- ⇒ **OSI Obszary marginalizacji:** gminy wiejskie: Bartoszyce i Górowo Iławeckie, oraz gminy miejsko-wiejskie: Sępól i Bisztynek.

Niektóre z gmin wchodzą w skład więcej niż jednego OSI, są to: miasto Bartoszyce, Sępól oraz Bisztynek.

W procesie konsultacji społecznych oraz poprzez analizę danych statystycznych zauważono, iż powiat nie posiada szczególnych obszarów, gdzie należałoby skumulować działania. Założono, iż interwencją należy objąć całe terytorium powiatu, gdyż planowane zadania wyodrębnione w kierunkach rozwoju rozmieszczone są proporcjonalnie w poszczególnych gminach.

Jednym z działań, na które należy zwrócić szczególną uwagę w zakresie wsparcia są gminy, które na etapie analizy dokumentów planistycznych, wskazane zostały jako obszary zagrożone marginalizacją. Ich oddziaływanie nie jest jednak na tyle silne, aby mogły zostać wpisane w definicję OSI.

NAWIĄZANIE DO NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW KRAJOWYCH ORAZ REGIONALNYCH

VI. NAWIĄZANIE DO NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH – KRAJOWYCH ORAZ REGIONALNYCH

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP), która stanowi uzgodnioną z Komisją Europejską strategię wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument ten określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie finansowej planuje się przeznaczyć 72,2 miliarda euro oraz dodatkowe 3,8 miliarda euro z Funduszy na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmować ma następujące fundusze:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** – służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie ich obszarów, znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- **Fundusz Spójności (FS)** – służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+)** – ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).
- **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)** – stanowić będzie uzupełnienie proponowanych funduszy polityki spójności. Jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu

Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Podkreśla się również działania finansowane w ramach Funduszy norweskich i EOG opierające się na wspólnych wartościach, takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Działania Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Operatorów Programów i Beneficjentów podejmowane są w duchu hasła „Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej”. Uczestnicy procesu wdrażania Funduszy norweskich i EOG są związani szeregiem przepisów prawa międzynarodowego oraz krajowego, zobowiązującego do przestrzegania zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przesłankę – płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

POZIOM KRAJOWY

Planowanie strategiczne na poziomie krajowym wyznacza (wg nowych przepisów ustawy¹ o zmianie ustawy i zasadach polityki rozwoju) strategia kraju, na okres 10-15 lat. Podstawowym dokumentem na poziomie krajowym jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a jej dopełnienie stanowi Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W przyjętej strategii wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Głównym celem strategii krajowej jest „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym

¹ „Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw.”

osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”.

We wszystkich aspektach strategii podkreśla się kluczową rolę współdziałania instytucji w wieloszczeblowym systemie zarządzania publicznego w realizacji przekrojowej interwencji publicznej².

Głównymi wyznacznikami określonymi dla rozwoju polityki regionalnej na poziomie kraju są:

1. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń środowiska.
2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych.
3. Rozwój wsparcia kapitału ludzkiego i społecznego.
4. Wzrost produktywności oraz innowacyjności regionalnych gospodarek.
5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach.
6. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowanie działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządem terytorialnym i między sektorami.
7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.

Co więcej, w tworzeniu strategii rozwoju na poziomie krajowym, istotne stają się również dokumenty strategiczne, takie jak: Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa, rybactwa 2030, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2022, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, Plany zarządzania ryzykiem powodziowym, Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

² „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030).”

Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

		Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030		
		Cel strategiczny		
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.			
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.			
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.			

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

Tabela 6. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

			Partnerska Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030		
			Cel strategiczny		
			Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	1. 1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.			
		1. 2. Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich, tracących funkcje społeczno-gospodarcze.			
		1. 3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego.			
		1. 4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.			
		1. 5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.			

	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	2. 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.			
		2. 2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i krajowym.			
		2. 3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.			
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	3. 1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.			
		3. 2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.			
		3. 3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.			
		3. 4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.			

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

POZIOM REGIONALNY

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego musi być zgodna ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W związku z powyższym, wyżej wymienione cele znalazły odzwierciedlenie we wszystkich planowanych działaniach zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Szczegółowy schemat powiązań obrazuje poniższa tabela (tabela 8).

Wizję dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego określa się jako: *„Warmia i Mazury, regionem, w którym warto żyć...”*.

Jako główny cel rozwoju województwa do 2030 roku wyznaczono: **spójność ekonomiczną, społeczną i przestrzenną Warmii i Mazur z regionami Europy**.

Wśród głównych celów dla rozwoju regionu warmińsko-mazurskiego znalazły się:

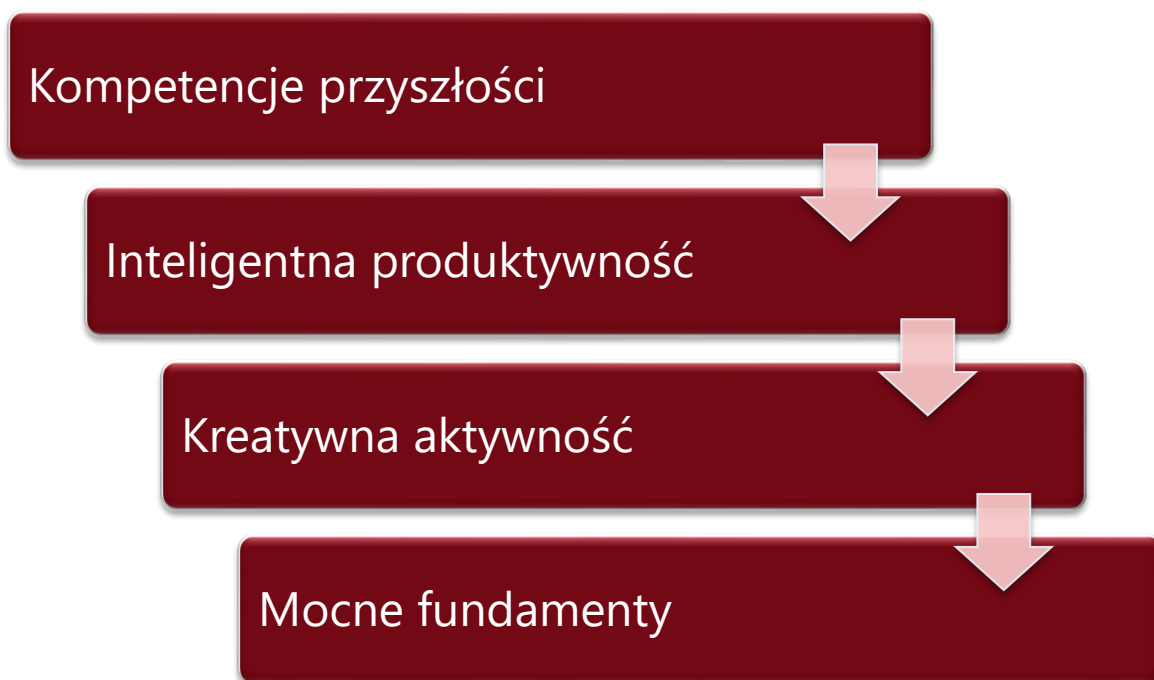

Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030
ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2030

			Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030		
			Cel strategiczny		
			Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.
Warmińsko-Mazurskie 2030 – strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	Cel 1. Kompetencje przyszłości.	1. 1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje.			
		1. 2. Nowoczesne usługi.			
		1. 3. Profesjonalne organizacje.			
	Cel 2. Inteligentna produktywność.	2. 1. Satysfakcjonująca praca.			
		2. 2. Inteligentna specjalizacja.			
		2. 3. Wysoka konkurencyjność.			
	Cel 3. Kreatywna aktywność.	3. 1. Inspirująca twórczość.			
		3. 2. Efektywna współpraca.			
		3. 3. Ukształtowana tożsamość.			

Cel 4. Mocne fundamenty.	4. 1. Silny kapitał społeczny.			
	4. 2. Optymalna infrastruktura rozwoju.			
	4. 3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze.			

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

Jako, iż gminy wchodzące w skład powiatu bartoszyckiego przynależą do Stowarzyszenia CITTASLOW powinny kierować się także daleko idącą ideą proponowaną w *Programie rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego*.

W programie wyróżniono wizję miast Cittaslow, która brzmi: **„CITTASLOW 2030 – oparta o bogatą współpracę, sieć wyjątkowych pod względem jakości życia miast, realizujących politykę zrównoważonego rozwoju i oferujących:**

- ✓ połączenie spokoju i dynamiki;
- ✓ szacunek dla tradycji i otwartość na innowacyjne wyzwania przyszłości;
- ✓ troskę o potrzebujących i wspieranie przedsiębiorczości;
- ✓ wzmacnianie integracji i możliwości rozwoju indywidualnego.”

Cel główny programu określony jest jako: *„Efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania roli sieci CITTASLOW w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.”*

Wyodrębniono także cele strategiczne, które zgodne będą ze Strategią Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego, takie jak:

- ✓ Integracja i mobilizacja zasobów,
- ✓ Promocja i ekspansja współpracy,
- ✓ Wysokiej jakości nowoczesne usługi,
- ✓ Aktywna gospodarka,
- ✓ Wysokiej jakości przestrzeń.

Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 z Programem rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego. Miasto dobrego życia 2030.

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030				
Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego	Cele strategiczne	Cel 1	Cel 2	Cel 3
	1. Integracja i mobilizacja zasobów.			
	2. Promocja i ekspansja współpracy.			
	3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi.			
	4. Aktywna gospodarka.			
	5. Wysokiej jakości przestrzeń.			

 Oznaczenie wskazujące, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU

VII. SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA

SYSTEM WDRAŻANIA

Prawidłowy proces wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022 – 2030 opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań jest współpraca władz samorządów terytorialnych z mieszkańcami. Strategia powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych jednostki samorządu terytorialnego. Jako, że niniejsza strategia rozwoju jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 8 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być władze powiatu oraz wszystkie jego jednostki organizacyjne.

W procesie wdrażania strategii należy przede wszystkim wyróżnić oraz nadać odpowiednie zadania osobom bądź jednostkom. Wśród nich powinny znaleźć się:

- podmioty odpowiedzialne za organizację i koordynowanie procesu wdrażania strategii,
- zadania danego podmiotu,
- podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań zawartych w strategii.

Tabela 9. Charakterystyka poszczególnych funkcji w procesie wdrażania Strategii.

Rodzaj funkcji	Charakterystyka
Monitoringowe	Monitorowanie procesu wdrażania strategii, obserwacja zmieniających się wskaźników, cech granicznych samorządów terytorialnych, uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.
Informacyjno-wnioskodawcze	Wnioskowanie przez organ wykonawczy do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego o aktualizację strategii.
Promocyjne	Promowanie działań na rzecz wdrażania strategii rozwoju.
Kooperacyjne	Współpraca z jednostkami pomocniczymi, powierzanie im zadań do wykonania, monitoring ich działań oraz ścisła i stała współpraca.
Prewencyjne	Zapobieganie zaburzeniu wdrażania strategii, rozwiązywanie pojawiających się problemów w trakcie wdrażania, informowanie władz o problemach dotyczących procesu wdrażania.

Doradcze	Wspieranie władz we wdrażaniu strategii, pomoc przy podejmowaniu kluczowych decyzji.
Koordynacyjne	Koordinacja decyzji oraz aktów prawa jak i zmieniających się przepisów ustaw, które znacząco wpływają na procesy wdrażania strategii.

Należy jednak zaznaczyć, że dane zadania i funkcje może sprawować cały zespół lub mogą być one podzielone na poszczególne, najbardziej kompetentne w danym zakresie osoby. Podmiotami pomocniczymi we wdrażaniu Strategii powinny być m.in.:

- ⇒ Młodzieżowy Dom Kultury w Bartoszczach,
- ⇒ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszczach,
- ⇒ Gminna Biblioteka w Centrum Kultury z siedzibą w Górowie Iławeckim,
- ⇒ Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Bartoszczach,
- ⇒ Szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu,
- ⇒ Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe,
- ⇒ Gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Wśród najważniejszych środków finansowania wymienia się w szczególności:

- środki z budżetu powiatu,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz fundusze sektora pozarządowego,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach linii budżetowych, np. tarcz anty kryzysowych.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU

VIII. MONITORING I EWALUACJA

MONITORING

Monitoring strategii rozwoju obejmuje sprawdzanie uzyskanych wyników w odniesieniu do określonych oczekiwań. Polega na cyklicznym zbieraniu informacji, które dotyczą uzyskanych efektów w ramach wdrażanej strategii. Jest prowadzony w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii, pozwalając wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji działań bądź podmiotów realizujących. Wykonawcą i podmiotem, który odpowiada za monitoring strategii rozwoju powiatu jest instytucja zarządzająca daną strategią, w tym przypadku Starostwo Powiatowe w Bartoszykach za pośrednictwem Wydziału Pozyskiwania Środków Zewnętrznych, Promocji i Strategii. Monitoring strategii powinien być prowadzony na każdym poziomie danej interwencji, dla jednego projektu, realizacji konkretnych celów jak i całego programu Strategii. Monitoring powinien zostać wprowadzony w momencie realizacji konkretnej inwestycji (w tym realizacji celów operacyjnych oraz zadań). Raporty monitoringowe, w zależności od realizowanych zadań, przeprowadzane powinny być w cyklu rocznym, półrocznym bądź kwartalnym.

Monitoring realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego będzie prowadzony za pomocą niżej wskazanych, przykładowych wskaźników realizacji celów strategicznych i operacyjnych, określających ilościowo bądź jakościowo postęp w osiągnięciu zaplanowanych efektów – za rok bazowy przyjęto 2020 r. Pomiar wskaźników celów strategicznych i operacyjnych dokonywany będzie przez komórkę organizacyjną odpowiedzialną za koordynowanie procesu planowania strategicznego na podstawie danych z różnych źródeł, w tym w szczególności statystyki publicznej i informacji pozyskanych od realizatorów poszczególnych celów. W oparciu o zebrane dane formułowane będą wnioski istotne dla dalszego wdrażania strategii.

Wyznacza się proces konstrukcji mierników strategicznych, składający się z następujących etapów:

1) Powołanie zespołu

Do określania mierników powinna zostać zaangażowana grupa osób, określająca terminologię oraz metodykę postępowania.

2) Analiza wytycznych

W odpowiedzi na bieżące zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym powiatu, realizatorzy i podmioty odpowiedzialne za wdrażanie niniejszej strategii będą dostosowywać oraz aktualizować wskazane w dokumencie mierniki wyznaczające stopień realizacji zamierzonych celów. W przypadku braku możliwości pozyskania danych bądź zmiany procedury statystycznej, realizator usunie wyodrębnione w procesie tworzenia dokumentu mierniki lub przekształci dany miernik.

Do określenia kluczowych procesów mogących mieć znaczenie dla aktualizacji mierników można uwzględnić poniższe pytania:

- Czy w pobliżu określonego działania możliwe jest zbieranie danych źródłowych?
- Kto lub co może dostarczyć takie dane?
- W jaki sposób możemy zbierać te dane, minimalizując koszty i błędy?
- Czy możliwe jest zbieranie dodatkowych danych dla dalszych analiz?

Jeżeli odpowiedź na któreś z powyższych pytań sprawi trudność, należy rozważyć aktualizację bądź ponowne sformułowanie miernika.

3) Kryteria oceny projektowanych mierników

Mierniki ocenia się w aspekcie ilościowym oraz jakościowym. Wyodrębnione na etapie tworzenia strategii mierniki ilościowe analizuje się w terminie średniookresowym oraz docelowym (tj. w roku 2026 oraz 2030). Mierniki jakościowe, tj. stopień realizacji poszczególnych celów, określa się w corocznym raporcie. Wyniki monitoringu strategii będą udostępniane opinii publicznej.

Tabela 10. Proponowane wskaźniki monitoringu Strategii.

Cel	Nazwa	Źródło	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Oczekiwany trend
I. POWIAT ZORIENTOWANY NA MIESZKAŃCA	Liczba ludności w powiecie bartoszyckim	GUS BDL	56 562	stabilizacja/ ograniczenie spadku
	Liczba placówek medycznych, które otrzymały wsparcie w postaci doposażenia/modernizacji	Ewidencja powiatowa	1	stabilizacja
	Liczba lekarzy (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności	GUS BDL	24	wzrost
	Liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami w tematyce ochrony zdrowia	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba uczniów korzystających z dodatkowych zajęć sportowych	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba nowopowstałych obiektów służących rekreacji przy jednostkach organizacyjnych i oświatowych powiatu	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba działań poszerzających ofertę czasu wolnego zrealizowanych na zasadzie współpracy z obszarem NGO's	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej	GUS BDL	14	stabilizacja
	Zdawalność egzaminu maturalnego w pierwszym terminie [%]	Ministerstwo Edukacji i Nauki	69,7	wzrost
	Liczba zorganizowanych spotkań, z udziałem służb mundurowych, mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa publicznego	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	GUS BDL	15,9	spadek
	Liczba placówek edukacyjnych, które otrzymały wsparcie w formie doposażenia	Wydział oświaty	5	stabilizacja
	Liczba zorganizowanych spotkań z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia zawodowego oraz zatrudnienia na terenie powiatu	Ewidencja powiatowa	0	wzrost

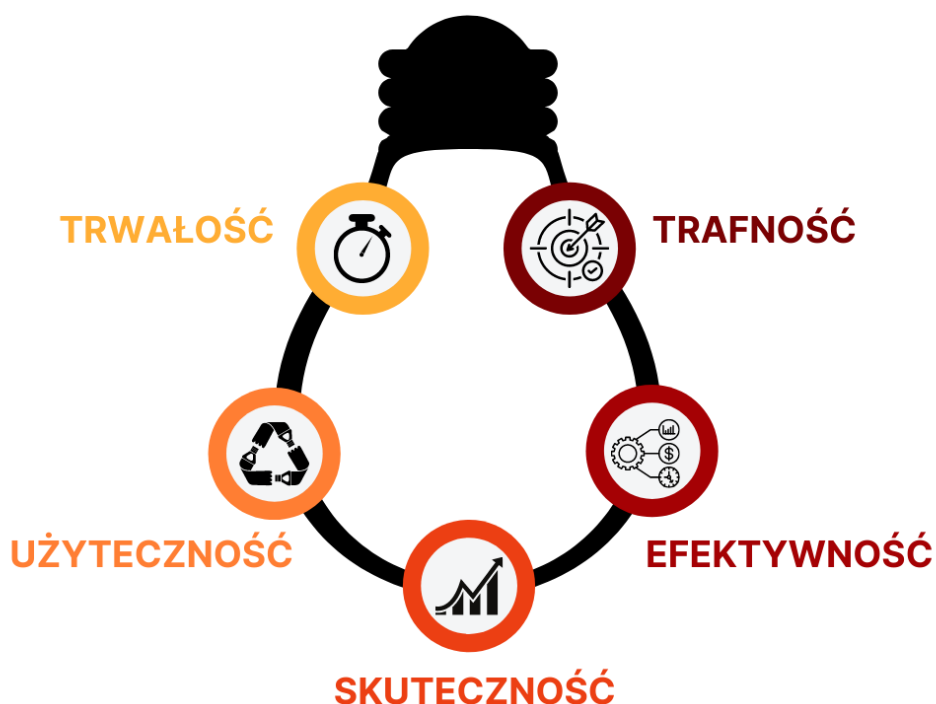
	Liczba grup wolontariackich współpracujących z powiatowymi jednostkami organizacyjnymi	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
II. POWIAT ZORIENTOWANY NA TURYSTYKĘ I GOSPODARKE	Liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych w ramach współpracy samorządu powiatu z JST	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba podjętych działań mających na celu zagospodarowanie nadbrzeży zbiorników wodnych i rzeki Łyny	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba gospodarstw agroturystycznych	GUS BDL	2	wzrost
	Liczba turystycznych obiektów noclegowych	GUS BDL	7	wzrost
	Długość ścieżek rowerowych [km]	GUS BDL	16,2	wzrost
	Liczba działań promujących mikro i małe przedsiębiorstwa	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń dla osób dorosłych	PCRE	0	wzrost
	Liczba zorganizowanych szkoleń/staży/kursów przy współpracy z PUP	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba zorganizowanych targów pracy CITTASLOW w powiecie	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba i charakter działań podjętych w celu promocji ekologicznych rozwiązań w rolnictwie	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Dochody powiatu na 1 mieszkańca [zł]	GUS BDL	5 700,2	wzrost
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	536	wzrost
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	GUS BDL	9,7	spadek
	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	GUS BDL	78	wzrost

III. POWIAT ZORIENTOWANY NA ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Liczba przeprowadzonych spotkań/prelekcji promujących zachowania ekologiczne	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Lesistość [%]	GUS BDL	24,7	wzrost
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [%]	GUS BDL	18,9	stabilizacja
	Długość dróg powiatowych [km]	Roczne sprawozdanie Zarządu Dróg Powiatowych	437,6	stabilizacja
	Liczba kursów i wydanych zezwoleń na połączenia komunikacyjne przez Starostę Powiatu Bartoszyckiego	Wydział komunikacji	Kursy: 192 Zezw.: 36	stabilizacja

Źródło: Opracowanie własne.

EWALUACJA

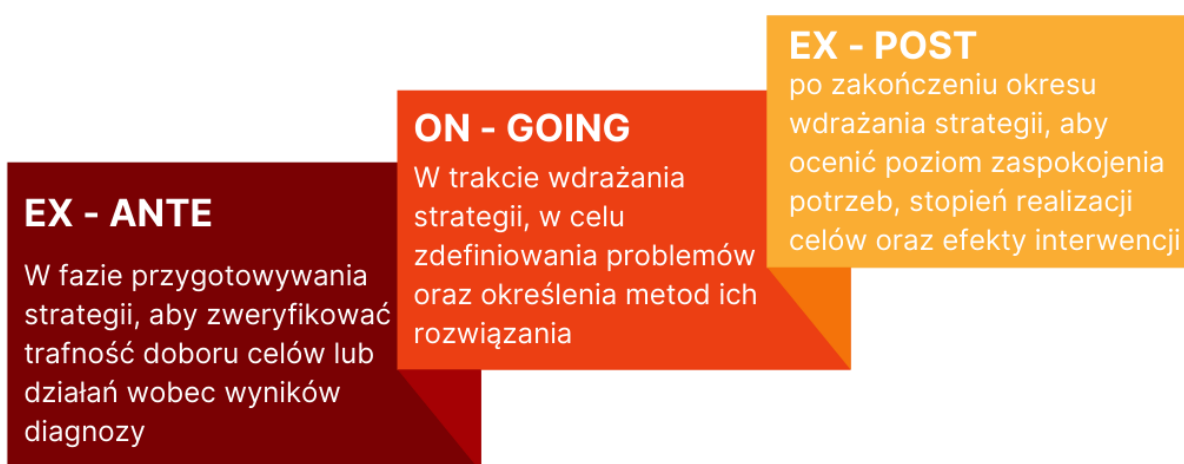
Ewaluacja stanowi systematyczne badanie strategii rozwoju poprzez oszacowanie jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania inwestycji oraz zadań publicznych zawartych w strategii (cele strategiczne). Ewaluacja Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 odbywać się będzie w ramach kryteriów ewaluacyjnych:

Zaleca się zlecenie ewaluacji zewnętrznym wykonawcom w celu obiektywnej oraz niezależnej oceny jej wykonania. Nie jest o jednak zabieg konieczny. Zakres i ocenę realizacji Strategii może przeprowadzić powołany do tego zespół ekspertów. Jednakże, rekomenduje się w tym względzie pomoc ze strony jednostek takich jak: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, rolnicy, inwestorzy, jednostki pomocnicze (pracownicy BDK, szkół, sołtysi itp.), którzy powinni brać udział w ocenie przeprowadzonych działań w ujęciu całościowym.

Dane monitoringowe powinny stanowić wstęp do ewaluacji strategii. Ewaluacja powinna służyć wskazaniu, dlaczego dane wskaźniki nie zostały zrealizowane, analizie wykonanych działań pod względem ich trafności i konieczności, ocenie pozytywnych i negatywnych skutków, które poprzedzały wykonane cele strategiczne (w tym operacyjne), w danym roku bazowym.

Planuje się przeprowadzenie następujących ewaluacji:

Z przeprowadzonej ewaluacji tworzony będzie raport ewaluacyjny, będący podstawą decyzji o wdrożeniu zaleceń i rekomendacji.

Strategia Rozwoju Powiatu jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych, który warunkuje jego rozwój oraz funkcjonowanie. Ma za zadanie niwelować istniejące bariery na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów.

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego powstała w ścisłej współpracy ze Starostwem Powiatowym w Bartoszych. W proces tworzenia zaangażowano społeczność lokalną, wraz z lokalnymi liderami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.

**Wszystkim zaangażowanym uczestnikom dziękujemy za aktywny udział
w procesie tworzenia Strategii Rozwoju.**

IX. SPIS RYCIN I TABEL

Rysunek 1. Formuła prac nad strategią oraz harmonogram działań.....	6
Rysunek 2. Aspekty funkcjonowania powiatu bartoszyckiego - wnioski z diagnozy strategicznej.	9
Rysunek 3. Najważniejsze atrakcje powiatu bartoszyckiego.....	15
Rysunek 4. Hierarchia celów.....	21
 Tabela 1. Struktura oraz hierarchia celów w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego.	23
Tabela 2. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości życia mieszkańców.	24
Tabela 3. Kierunki działań zorientowane na rozwój turystyki.....	27
Tabela 4. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości środowiska i przestrzeni.	29
Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).....	36
Tabela 6. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.....	37
Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2030.....	40
Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 z <i>Programem rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego. Miasto dobrego życia 2030.</i>	42
Tabela 9. Charakterystyka poszczególnych funkcji w procesie wdrażania Strategii.....	44
Tabela 10. Proponowane wskaźniki monitoringu Strategii.....	49